

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Skjøtselsplan for seterområdet på Søndre Haugplass, Raje i Kongsberg kommune

NIBIO RAPPORT | VOL. 9 | NR. 60 | 2023

Elin Blütecher og Ellen Svalheim

Divisjon for matproduksjon og samfunn, avdeling for kulturlandskap og biomangfold, Landvik

TITTEL/TITLE

Skjøtselsplan for seterområdet på Søndre Haugplass, Raje i Kongsberg kommune

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Elin Blütecher, Ellen Svalheim

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKT NR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
09.05.2023	9/60/2023	Åpen	53010	22/00960
SISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-03281-6	2464-1162	60	5	

OPPDRAUGSGIVER/EMPLOYER:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Hallvard Holtung

STIKKORD/KEYWORDS:

Slåttemark, skjøtselsplan

Hay meadows, management plan

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Biomangfold og kulturlandskap

Biodiversity and cultural landscape

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Naturtypen artsrik slåttemark er sterkt truet ifølge «norsk rødliste for naturtyper», og var i 2011 utvalgt naturtype (UN) med et visst vern gjennom naturmangfoldloven.

I 2022 fikk NIBIO ved Ellen Svalheim forespørsel fra Statsforvalteren i Oslo og Viken om utarbeiding av skjøtselsplan for seterområdet Søndre Haugplass på Raje. Feltarbeid ble gjennomført i oktober 2022. Denne skjøtselsplanen gir restaurerings- og skjøtselsplanråd for ivaretagelse av de kulturavhengige naturtypene.

Skjøtselsplanen er utarbeidet i samarbeid med Arnfinn Tveita som driver skjøtsel for to av eiendommene i tillegg til sin egen naboeiendom og Kirsten Myhr som er grunneier og driver skjøtsel på en av eiendommene innenfor slåttemarka.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Oslo og Viken

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Kongsberg

STED/LOKALITET:

Raje

GODKJENT /APPROVED

Anders Nielsen

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

Elin Blütecher

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

Utarbeiding av skjøtselsplan for Raje i Kongsberg kommune er utført av NIBIO på oppdrag fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Skjøtselsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen slåttemark, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype slåttemark. Skjøtselsplanen baserer seg på feltbefaring og samtaler med Arnfinn Tveita som driver aktiv skjøtsel i området og Kirsten Myhr som er grunneier og driver aktiv skjøtsel på en av eiendommene innenfor området.

Rapporten er delt i to hoveddeler. Første del gir en kort skildring av naturtypen slåttemark på Østlandet. Den andre delen er rettet mot den som skal gjennomføre skjøtsel og forvaltning, og omhandler naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt en skildring av konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak.

Som vedlegg finnes en beskrivelse av de verdifulle naturtypene som inngår i drifta. Den genererer i hovedsak informasjon rettet mot forvaltning, inkludert søkbare egenskaper for området i Miljødirektoratets naturbase.

Til skjøtselsplanen følger det også med et veiledningshefte om slåttemark utarbeidet av Miljødirektoratet, samt «Bonden sin kulturmarksflora for Østlandet» utarbeidet av Bolette Bele, Ellen Svalheim og Ann Norderhaug.

Kirsten Myhr har vært kontaktperson for sin eiendom, mens Arnfinn Tveita har vært kontaktperson og talsperson for eiendommene til Flogeland og Sørby. Begge har bistått med mye verdifull informasjon og viktige innspill, som har vært til stor nytte i arbeidet med skjøtselsplanen.

Det har vært motiverende å skrive en skjøtselsplan med så engasjerte og kunnskapsrike drivere og grunneier, og det rettes en stor takk til dere og alle grunneierne i området for god dialog og samtaler. Takk også til Statsforvalteren i Oslo og Viken ved Hallvard Holtung for oppfølging gjennom prosessen, og for et interessant oppdrag.

Landvik, 1.04.2023

Elin Blütecher

Innholdsfortegnelse

1 Slåttemark på Østlandet.....	5
2 Skjøtselsplan for Raje, Kongsberg	7
2.1 Innledning.....	8
2.2 Hensyn og prioriteringer.....	11
2.3 Tradisjonell og nåværende drift	12
2.4 Aktuelle erfaringer med skjøtselen	17
2.5 Artsmangfold innen delområder og observerte endringer	17
2.5.1 Solhaug.....	19
2.5.2 Søndre Haugplass.....	21
2.5.3 Karlshaug.....	26
2.6 Evaluering/vurdering av skjøtselen	27
2.7 Mål for verdifull slåttemark.....	27
2.8 Restaureringstiltak (engangstiltak eller tiltak som gjennomføres over en avgrenset periode)	28
2.9 Skjøtselstiltak (tiltak som gjentas årlig)	29
2.9.1 Slått	29
2.9.2 Beiting	29
2.9.3 Andre aktuelle skjøtselstiltak	30
2.10 Oppfølging av skjøtselsplanen.....	30
2.11 Bilder fra lokaliteten	31
Vedlegg.....	39
Lokalitetsbeskrivelse i Naturbase	39
Verdifulle kulturlandskap	41
Registrerte karplanter	43
Tiltakslogg, grunneiers notater.....	56
Overvåkning, log.....	57
Litteraturreferanse.....	58

1 Slåttemark på Østlandet

Tradisjonelle slåttemarker er naturenger i inn- og utmark med stort sett ville plantearter, som har blitt slått for å skaffe vinterfôr til husdyra. Slåttemarkene blir gjerne slått sent i sesongen, etter at de fleste plantene har blomstret og satt frø. De er ofte overflatelyddet for stein, men har i mindre grad vært oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og er ikke- eller i liten grad gjødslet. Slåttemarkene har tradisjonelt vært høstbeitet og kanskje også vært vårbeitet. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet, varierer imidlertid fra sted til sted.

Slåttemarkene er ofte urterike (blomsterrike), og omtales gjerne som «blomsterenger». De huser også ofte et stort mangfold av insekter.

Artssammensetningen i slåttemarkene kan variere mye på grunn av forskjeller i jordsmonn, temperatur, nedbør, høyde over havet mv. Etter fuktighetsforholdene skilles det mellom tørreng, friskeng og fukteng. I tørr-friskengene på Østlandet vokser vanlige arter som grasene gulaks og engkvein, samt bleikstarr, ryllik, blåklokke, tepperot, øyentrøst, gjeldkarve, smalkjempe, tiriltunge, hårsveve, småengkall, prestekrage, engtjæreblom, engnellik, storblåfjær, hvitmaure, rødkløver, engknoppurt og rødknapp, men også sjeldnere arter som den trua arten solblom.

To enger i Flesberg. Over: Tørreng med engtjæreblom, prestekrage, gulaks, tiriltunge og stemorsblomst. Bilde t.h. viser kattefot som ofte vokser tørt og på grunnlendt mark. Under: rikere og friskere eng med brudespore, hjertegrass (bilde t.h.), harerug, blåfjær, småengkall, rødkløver, gulaks, fuglevikke, tepperot m.m. Alle foto: Ellen Svalheim.

Hvis jordsmonnet har litt kalkinnhold kan man også finne gulmaure, vill-løk, flekkgrisøre, vill-lin, flekkmure, rundskolm, fagerknoppurt, dunkjempe, smalfrøstjerne, marianøkleblom, orkideer som brudespore og hvitkurle, grasarter som dunhavre og hjertegrass samt den lille bregnen marinøkkel.

Også den sørlige orkideen søstermarihånd, kan forekomme i slike enger. I seterområdene tilkommer fjellarter som fjelltimotei, setermjelt, blåmjelt, fjellbakkestjerne, fjellfiol og fjellnøkleblom.

Stølsvoll i Valdres med prestekrage, blåklokke, småengkall, fjellgulaks og ulike marinøkler. I seterområdene vokser gjerne engarter fra lavlandet sammen med fjellplanter som fjelltimotei (t.h.). Begge foto: Ellen Svalheim.

I frisk slåttemark (dvs. fuktigere eng) vokser relativt høyvokste arter som skogstorkenebb, hvitbladtistel, rød jonsokblom, enghumleblom, og ballblom, men også lavere arter som gulaks, ryllik og harerug. Litt kalkkrevende arter som skogmarihånd og stortveblad kan forekomme, og i fjellet kommer arter som svarttopp til. Fuktenger domineres gjerne av gras- og starrarter samt vanlige arter som enghumleblom og myrfiol. Hanekam kan også være et karakteristisk innslag. Hvis fuktengen er kalkpåvirket kan man finne mer krevende arter som stortveblad.

Frisk- fuktig eng i Kongsberg kommune med bl.a. ballblom, skogstorkenebb, enghumleblom og engsyre. T.h.: I fuktige enger på Østlandet vokser gjerne hanekam. Foto: Ellen Svalheim.

Mange gamle slåttemarker brukes i dag til beite, eller er grodd igjen. «Tradisjonelle slåttemarker» har derfor blitt svært sjeldne og det er spesielt viktig at gjenværende slåttemarker holdes i hevd. Generelle restaurerings- og skjøtselstiltak er omtalt i veiledningsheftet, og konkrete råd for din lokalitet beskrives i denne skjøtselplanen. Nærmere omtale av ulike plantearter i engene finnes i Bondens kulturmarksflora for Østlandet (Bele, Svalheim & Norderhaug 2011). Mye av denne teksten om slåttemark på Østlandet er hentet fra den.

2 Skjøtselsplan for Raje, Kongsberg

GRUNNEIERE INNEN SLÅTTEMARKKALITETET:		ANSVAR SKJØTSEL:	LOKALITETSVERDI I NATURBASE¹:
Matrikelnr	Navn	<p>Arnfinn Tveita utfører skjøtsel på eiendommene til Rolf Sørby «Solhaug» og Hallvard Flogeland «Søndre Haugplass».</p> <p>Kirsten Myhr utfører skjøtsel på sin eiendom «Karlshaug» og får bistand fra Niri Tveita.</p> <p>Eiendommene gbnr 53/41 og 53/42 er tatt med i området til gbnr 53/34 «Solhaug»</p>	Gbnr 53/14 Verdi A
53/14	Hallvard Flogeland		Gbnr 53/28 verdi A
53/34	Rolf Sørby		
53/28	Kirsten Myhr		Gbnr 53/34 Verdi B
DATO UTARBEIDING AV 1.SKJØTSELSPLAN: 1.04.2023		DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 7.Oktober.2022	
DATO REVIDERING: [dd.mm.åå]		DATO BEFARING (REVIDERING): [dd.mm.åå]	
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM):			
<p>Det er holdt kontakt via telefon, epost og befaring. Grunneiere ble informert i forkant av befaring. På befaringen 7. oktober deltok Arnfinn på vegne av grunneiere for eiendommene Solhaug og Søndre Haugplass og Kirsten på sin eiendom Karlshaug. Etter befaringen har det vært mye kontakt på telefon og epost med Arnfinn og Kirsten. Begge har oversendt mye bakgrunnsinfo, bilder og kommet med råd. Grunneierne fikk skjøtselsplanen til gjennomsyn før oversendelse til oppdragsgiver.</p>			
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV: Ellen Svalheim og Elin Blütecher		FIRMA:	
REVIDERT UTGAVE UTFORMET AV:		NIBIO	
UTM SONE LOKALITET(ER):	NORD:	ØST:	GNR./BNR.:
32 W	6599303 6599253 6599410	532029 531877 531896	53/14 53/28 53/34
NÅVÆRENDE AREAL PÅ SKJØTSELSPLAN-/NATURBASE LOKALITET:		DEL AV VERNEOMRÅDE:	DEL AV UTVALGT KULTURLANDSKAP:
Solhaug 9 daa Søndre Haugplass 12 daa og Karlshaug 8,4 daa Totalt 29,4 daa.		Nei	Nei, men Sørliche deler av området er del av Verdifulle kulturlandskap. ID KF00000716 i naturbase
AREAL (ETTER EVENTUELT RESTAURERING):		HVILKET VERN:	
[xx daa]			

¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (Svalheim 2014).

2.1 Innledning

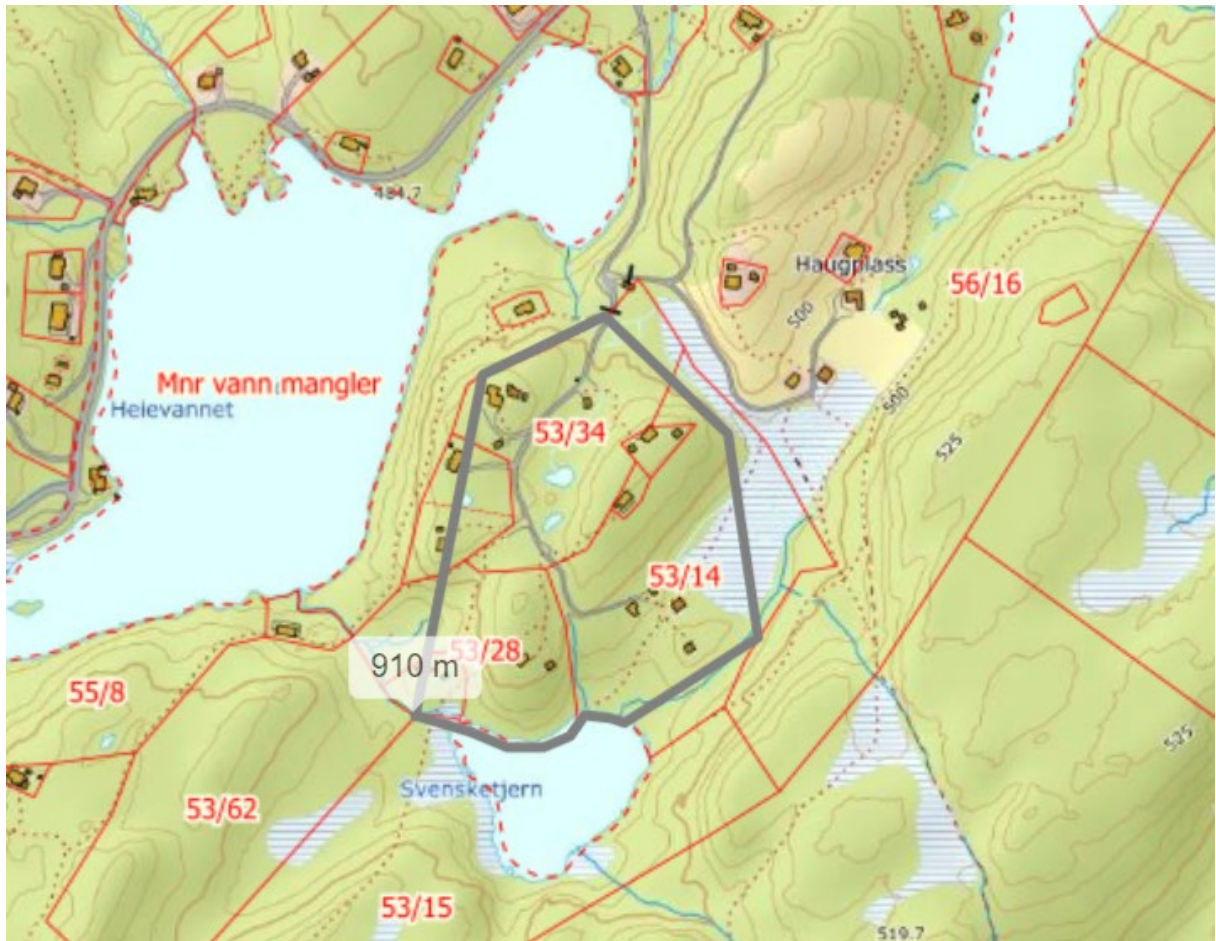
Slåttemarka på Raje er et seterområde nordvest for Skrimfjellene i Kongsberg kommune. I denne skjøtselsplanen ser vi på rester etter slåttemark tilknyttet gamle seterløkker på eiendommene, Søndre Haugsplass gbnr 53/14, Solhaug 53/34 med gbnr 53 /41 og 53/42 og Karlshaug gbnr 53/14. Eiendommene ligger i mellomboreal vegetasjonssone i «Oslo feltet» med kambrosilur bergarter som gir et godt jordsmonn for kalkkrevende arter.

Raje med Rajesetrene representerer skogssetrene i Sandsvær, og er gjennomgående godt bevart. Den tradisjonelle seterdriften opphørte for 60-70 år siden (Næss 1992), men skogbeiting med beitedyr som går fritt har vært med å redusere gjengroingshastigheten og bidratt til å ivareta mye av den semi-naturlige vegetasjonen. For Søndre Haugsplass med gbnr 53/14 ble seteren drevet helt frem til 1977 av buedeie Signe Flogeland figur 1, som den siste setra i drift i Sandsvær.

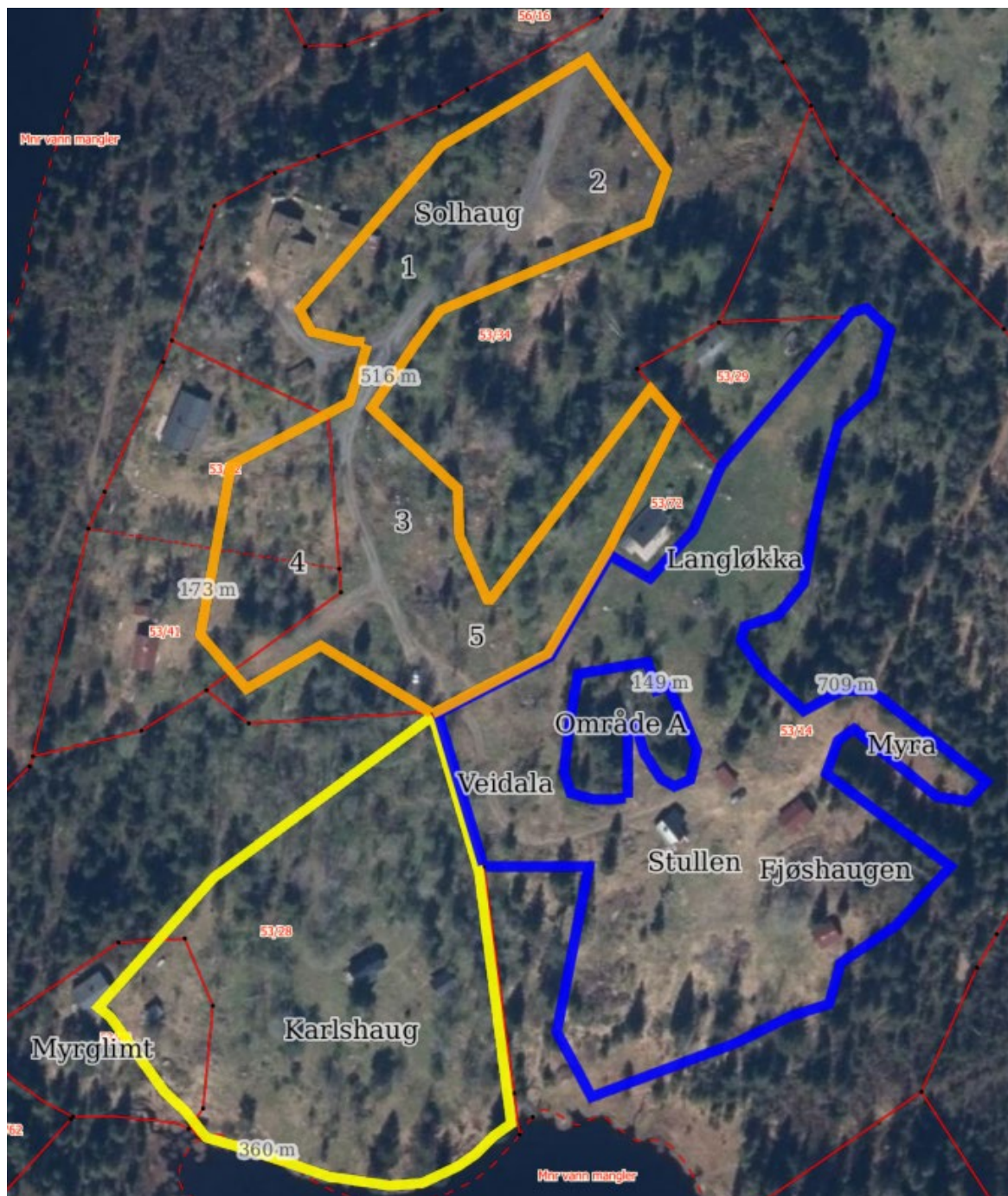

Figur 1: Signe Flogeland og kyrne. Foto: Karsten Flogeland, trolig fra 1977.

For eiendommene Søndre Haugsplass, Solhaug og Karlshaug har det de siste tiårene blitt igangsatt en betydelig gjenåpning av utvalgte områder. En del av området blir i dag skjøttet gjennom årlig slått, beite, styving og rydding. Området fremgår av figur 2 og 3 under.

Figur 2: Området Raje ligger i Kongsberg kommune. Grå avgrensning viser området. www.gardskart.no 2022.

Figur 3: Flybilde med avgrenset slåttemark aktuell for restaurering og skjøtsel på de tre hovedeiendommene: Søndre Haugplass (blå), Karlshaug (gul) og Solhaug (oransje). Avgrensningene inkluderer også areal på utskilte hyttetomter, der det er interesse for tiltak. Ortofoto er hentet fra www.gardskart.no 2023.

2.2 Hensyn og prioriteringer

Skjøtselsplanområdet ligger innenfor reguleringsplan for Rajehaugen og Haugplass planID_ 298R. Formålet med reguleringsplanen for området er «og først og fremst legge til rette for den sjeldne og karakteristiske floraen som befinner seg i område, kan overleve og styrke seg. Hele området er regulert til «annet spesialområde» hvor det er satt bestemmelser om at områdets karakter av slått og beitemark skal bevares og utvikles gjennom regelmessig slått og beite. Bestemmelsen sier også at trær og busker skal ryddes vekk for å fremme vekstforholdene, men at mindre klynger av trær kan fungere som ly for beitedyr (Reguleringsplan for Rajehaugen og Haugplass 298R, 2005).

Figur 4: Fjøsset på fjøshaugen ved Søndre Haugplass. Foto: Elin Blütecher 2022.

Gjeldende reguleringsplan fra 2005 har gode bestemmelser for slåttemarka, og skjøtselsplanen her vil samsvare med gjeldende plan, og utdype mål og tiltak for den videre skjøtselen av slåttemarka.

Det har de siste tiårene blitt lagt ned en stor innsats med å åpne gjengrodd areal. Arnfinn Tveita er ansvarlig for skjøtselen hos Sørby, Flogeland og på egen eiendom Haugplassen (naboeiendom til denne skjøtselsplanen). Skjøtselen består av hogst, rydding, slått med tojulstraktor og høstbeite med ungdyr. På Karlshaug hos Kirsten Myhr blir arealet også skjøttet ved slått og beite med ungdyr. Kirsten får bistand fra Niri Tveita til gjennomføring av slått og rydding. Høyet blir brukt som fôr til dyra.

Basert på tidligere utført restaureringsarbeid innen deler av området og vegetasjonens respons på gjenopptatt skjøtsel, mener vi at grunneierne bør fortsette slik har gjort de siste årene, med rydding, sen slått og beite. Tellinger av både solblom og søstermarihånd de siste årene viser at artene har reagert positivt på restaureringen og økt i antall. På Karlshaug er det blitt ryddet flere store trær for å bedre lysforholdene i slåtteeenga. Kirsten viser selv til at det er ønskelig å fjerne flere trær for enda bedre lysforhold.

Grunneierne er interessert i å sette i gang nystyving av rekrutteringstrær innen området da det er kjent at styving har vært en tradisjon i området tidligere. Anfinn viste styvingstre av selje hos Sørby som han hadde begynt å styve, mens hos Kirsten var det ei flott selje som tidligere har vært styvet, se

Figur 5: Nystyva rekruterings tre hos Sørby t.h. og styvingstre av selje hos Kirsten. Foto: Elin Blütecher 2022.

2.3 Tradisjonell og nåværende drift

Området Raje er beskrevet tilbake til 1760 årene hvor Sølvverkets skogsarbeidere benyttet Haugplassen som husmannsplass (Svalheim E. & Sickel, H. 2017). I 1893 kjøpte Martin Olsen Flogeland Søndre Haugplass gbnr 53/14 og benyttet plassen som seter til sin gård Flogeland. Seteren ble drevet helt frem til 1977 av da Signe Flogeland, og er den siste setra som var i drift i Sandsvær. Etter at seterdriften opphørte har området ved Raje vært brukt til skogsbeite for storfe, hest og sau.

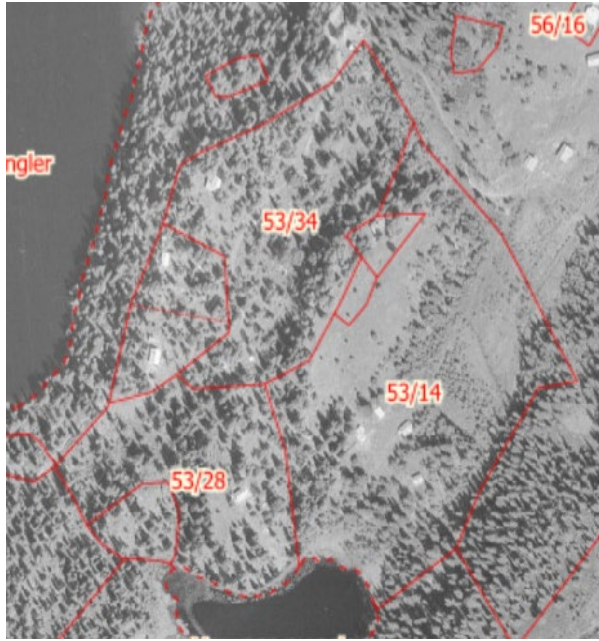
Deler av slåttemarka holdes i dag i hevd med årlig slått og beite. Området er ryddet og gjenåpnet se avgrensning i figur 3. På Karlshaug er det gjenåpnet et areal på ca. 8 daa, på Søndre Haugplass ca. 12 daa og på Solhaug ca. 5 daa.

Figur 6: Bilde fra Søndre Haugplass på myra inn mot Haugplass. Budeia Inga Flogeland. Fotograf: Astrid Tveita seterjente på nabosetra Haugplassen i bakgrunnen, ca. 1950.

Siden 1990- tallet og frem til i dag har det vært gjort en stor innsats på både Haugplassen og Karlshaug med å tilbakeføre vegetasjonsbildet til slik det så ut på 1950 – tallet figur 6. Områdene har blitt ryddet, beitet og slått. Under i figur 4-6 ser vi flyfoto fra 1965, 2003, 2009, 2011, 2021 og 2022.

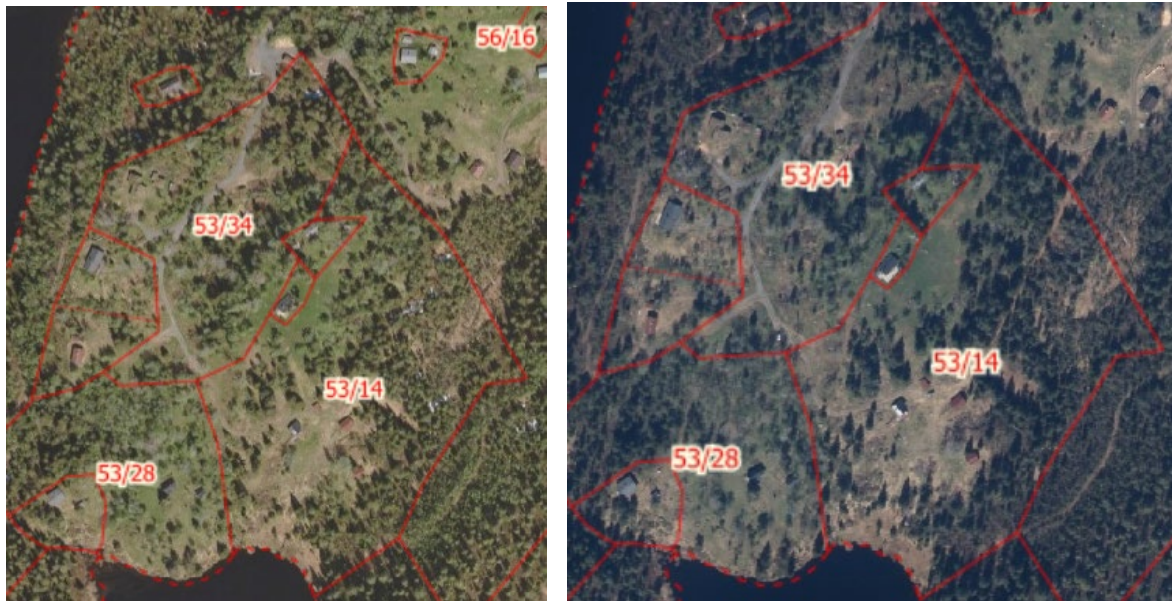
I 1964 var det fortsatt seterdrift på Søndre Haugplass, og vi ser av figur 7 at landskapet er åpent og bærer preg av beite og skjøtsel. Fra 2003 og frem til 2022 kan vi se at området gradvis har blitt mer åpent.

Figur 7: Flybilde t.v. fra 1964 og t.h. fra 2003. Gårdskart.no

Figur 8: Flybilde t.v. fra 2009 og t.h. fra 2011. Gårdskart.no

Figur 9: Flybilde t.v. fra 2021 og t.h. fra 2022. Gårdskart.no

Søndre Haugplass 53/14

Søndre Haugplass inkluderte før oppdelingen også eiendommene Karlshaug 53/28 og Myrglimt 53/34. Karlshaug ble skilt ut i 1932, og Myrglimt i 1972. Fra tidligere har området derfor vært et sammenhengende seterområde med felles seterdrift. Solhaug og hyttene rundt var også en del av seterområdet. Setringen på Søndre Haugplass holdt frem helt til 1977, lengst av alle setrene i Sandsvær. Det ble også onnet på Søndre Haugplass frem til 1954. Under i figur 10, ser vi et bilde fra Flogelandshaugen i 1930-årene. Første slått etter dette var på Langløkka og Stullen på 1990-tallet (Arnfinn pers medl 2022).

Figur 10: Flogelandshaugen i 1930-årene (Næss 1992).

I 2019 satte Arnfinn på vegne av grunneier Hallvard Flogeland i gang med restaurering på Langløkka med fjerning av stein og stubber. De fortsatte i 2020 -2021 med rydding, restaureringsslått og gjenåpning på arealene ned mot Svensketjern. Innenfor løkka er det ryddet store steiner inntil steinrøyser. Under slått benyttes i dag venderive for å lage ranker.

Fjøshaugen, Veidala, Stullen og en del av tidligere myr nordøst for låven slås årlig. Myra er slått på 2. året og er en del av en større myr. Deler av myra på naboeiendommen Haugplass skjottes og er registrert som naturtype slåttemyr etter DN- håndbok 13.

Søndre Haugplass blir i dag skjøttet med årlig slått og etterbeite. Det blir også gjennomført rydding og styving av tre. All skjøtsel gjennomføres av/med bistand fra Arnfinn og Niri Tveita.

Karlshaug 53/28

Karlshaug ble overtatt av Kirsten Myhr i 2003. Kirsten har fra 2009 (etter gjennomført slåttekurs) slått enkelte felt og det har i noen år vært etterbeite med kuer. Fra 2015 har Kirsten gjennomført en omfattende gjenåpning ved å gradvis ta den tidligere kulturmarken tilbake figur 11. Det har blitt gjennomført hogst, rydding, restaurering av styvingstre og restaureringsslått og årlig slått av Niri Tveita. Det har det blitt gjennomført årlig slått på Karlshaug i 7 år.

Figur 11: Kirsten Myhr under slått og hesjing på Karlshaug i 2016. Foto: Niri Tveita 2016.

Solhaug 53/34 inkl. 53/42 og 53/41

Skjøtsel med restaureringsslått startet opp rundt 2019 men den gang kun på ei løkke. Restaureringsslåtten har blitt utvidet for hvert år. Ellers har det siden 1977 da setringen opphørte vært noe sporadisk beiting og hogst av tømmer og ved.

2.4 Aktuelle erfaringer med skjøtselen

Siden skjøtselen av området startet for rundt 10 år siden, har tilstanden til slåttemarken forbedret seg. Slåttemarkene er godt vedlikeholdt og artsmangfoldet er høyt. I rapporten for opptelling av solblom på Haugplassen, Karlshaug og søndre Haugplass, viste opptellingene fra 2020 og 2021 at solblommen hadde respondert bra på gjenåpning og gjenopptatt skjøtsel.

Det er også tegn til at søstermarihånd er på vei inn igjen for fullt i de nylig restaurerte områdene (Arnfinn pers. medl 2023).

2.5 Artsmangfold innen delområder og observerte endringer

Artsrike slåttemarker er fulle av smakfulle planter og urter som er attraktive for beitedyra, men for at slåtteeenga og artsmangfoldet skal få utvikle seg er det viktig at det ikke beites før etter slått, dvs på seinsommeren. Den rike berggrunnen i området i kombinasjon med slått og beiteskjøtsel gjennom generasjoner har formet de artsrike engene vi i dag finner ved Raje. Den rike vegetasjonen har igjen bidratt til et stort mangfold insekter.

Om våren blomstrer tusenvis av den sjeldne orkideen søstermarihånd (VU) sammen med marianøkleblom. På grunn av den rike vårblomstringen anbefales ikke vårbeite. Dette har tradisjonelt heller ikke blitt gjennomført på disse setrene. Videre utover sommeren dukker det også opp frodige enger med ballblom på fuktig mark, og solblom på tørrere mark.

Forekomsten av søstermarihånd på Raje regnes som en av de større forekomstene innen plantens utbredelsesområde i Norge. Store og robuste populasjoner av søstermarihånd og solblom, slik vi finner på Raje og spesielt på Haugplassen og innen deler av dette skjøtelsesplanområdet er viktige da de ofte inneholder en større genetisk variasjon, noe som gir dem større tilpassingsevne til, for eksempel klimaendringer, og dermed større sjanse for å overleve på sikt.

Under befaringen 7.10.2022 ble området gjennomgått med tanke på skjøtsel og artsmangfold. Det er foretatt diverse kartlegginger innen skjøtelsesplanområdet og i nærliggende områder tidligere. I 2016 ble det gjennomført botanisk kartlegging av engflora på tilgrensende naboeiendom Haugplassen ved Ellen Svalheim (Svalheim 2017), og i 2020 og 2021 ble det gjennomført opptelling av solblom på Søndre Haugplassen og Karlshaug av Victoria Stornes Moen og Ellen Svalheim (Svalheim og Stornes Moen 2022). I tillegg har det også vært gjennomført florakartlegging i på Karlshaug av Steinar Stueflotten i 2012, kartlegging av insekter knyttet til solblom av Lars Ove Hansen i 2011, kartlegging av humler av Biofokus i 2013 og senere av solblomengmøll i 2018. Kirsten Myhr har registrert mange arter og samlet artsliste fra kartlegginger på sin eiendom, se vedlegg 2.

Oppdraget med å utarbeide skjøtelsesplanen kom i midten av august 2022. Da vi gjennomførte befaringen i oktober, var dette sent i sesongen, men det var mulig å se avblomstret vegetasjon. Høsten var også et godt tidspunkt for å registrere beitemarksopp, og vi observerte blant annet mønjevokssopp, figur 12 og flere andre beitemarksopper.

På Karlshaug hos Kirsten var artsmangfoldet godt dokumentert med artslistene som dokumenterte mangfoldet på eiendommen. Artslisten til Kirsten er tatt med i komplett liste i vedlegg 2.

Figur 12: Mønjevokssopp t.h. og avblomstret Solblom t.v. Foto: Elin Blütecher 2022.

Arter og vegetasjon kartlagt i 2022:

Under befaringen 7. oktober ble det totalt i hele området registrert 24 tyngdepunkts arter for seminaturalig eng, og 5 skillearter for ugjødsle eng. I tillegg til disse artene er det registrert 14 tyngdepunktarter og 5 skillearter på Karlshaug. Følgende tyngdepunktarter for seminaturalig eng ble registrert 7.10.2022: Bakkeseite, blåklokke, dunkjempe, engfiol, engknoppurt, flekkgrisøre, gjeldkarve, gulaks, harerug, hjertegras, hvitmaure, hårsveve, jonsokkoll, jåblom, kattetot, marianøkleblom, nyresildre, prestekrage, rødknapp, smalkjempe, småengkall, solblom, storblåfjær, og søstermariland. På Karlshaug er det i tillegg til disse registrert tyngdepunktartene: Aurikkelsveve, bergskrinneblom, brudespore, engtjæreblom, fagerknoppurt, fjelltimotei, grov nattfiol, hårsveve, kjerteløyentrøst og marinøkkel.

På befaringen ble det også registrert 5 skillearter som går ut ved for mye gjødsling: Blåknapp, finnskjegg, sauesvingel, tepperot og tiriltunge. På Karlshaug er det også registrert skillearter som dvergjamne, fjellmarikåpe, fløyelsmarikåpe, knollerteknapp og legeveronika.

Av andre mer vanlige arter ble det funnet: Blåveis, engsyre, engsoleie, firkantperikum, fuglevikke, hvitkløver, lifiol, markjordbær, rødkløver, ryllik, skogfiol, skogkløver, tepperot, tiriltunge og mer skogs og kantarter som blåbær, gjøksyre, tyttebær og røsslyng.

Under befaringen fant vi også flere beitemarksopp, og potensialet for beitemarksopp vurderes som høyt.

Området avgrenset i denne skjøtselsplanen er på 29,4 daa. Vi fikk god hjelp av Arnfinn Tveita og Kirsten Myhr i forkant av befaringen til å foreslå delområder aktuelle for gjenopptatt skjøtsel jf. interesse hos grunneiere. Delområdene fordeler seg på eiendommen Solhaug, Søndre Haugplass og Karlshaug.

2.5.1 Solhaug

Figur 13: Området Solhaug med delområdene 1-5. Gårdskart.no 2023.

Solhaug gbnr 53/34 inkl 53/42 g 53/41 er fordelt på 5 delområder. Områdene fremgår av kart figur 13. Eiendommen med hytteeiendommene 53/42 og 53/41 utgjør den delen av skjøtselsplanen hvor det foregår mest restaureringsslått. Her forekommer slåttemark DO1 med NiN- grunntypen T32-C-7 sterk kalkrik eng med mindre hevdpreg. Området får verdi B – viktig. Vegetasjonen var preget av mer gjengroing, men også restaurering de siste årene.

2.5.1.1 Område 1

Området ligger like i øst og strekker seg noe sørøst for hytten til Rolf Sørby. I dette delområdet fant vi også en del marianøkleblom. Det var spesielt mye solblom i vest hvor området var noe ryddet. I dette området fant vi også mye beitemarksopp og vi registrerte mønjevokssopp (figur 2)

2.5.1.2 Område 2

Område ligger øst for garasje nord i området ser ut til å være en gammel løkke.

Området var noe gjengrodd og bar preg av flere trivielle arter enn de andre delområdene og har derfor lav prioritering.

Men like vest for garasje var det en flekk som var mer åpen, og her ble det funnet mye avblomstret solblom. Dette området bør prioriteres.

2.5.1.3 Område 3

Lengre område på østsiden av veien. Det var en del stein innenfor området som med fordel kan ryddes til en røys eller dekkes til. Innenfor dette området fant vi også mønjevokssopp.

2.5.1.4 Område 4, samt område Bekkevar-Harangen

Området er åpent, og Arnfinn forteller at området er slått på 3. året. Høyet som blir slått brukes til fôr. Området ble ryddet på 70-80 tallet for grov stein. Dette er en fin løkke som har blitt brukt som parkeringsplass for området.

I området ble det blant annet registrert arter som over, men det var i dette området spesielt mye marianøkleblom og solblom. Ved Harangen står det også en gammel selje som fra tidligere var lauvet i tomteskillet mellom Harangen og Karlshaug.

2.5.1.5 Område 5

I dette området er det gjennomført flere restaureringsslåtter, og en anser her at en er ferdig med restaurering og kan gå over til årlig slått. Området var åpent, og det ble registrert mye marianøkleblom og solblom. Innenfor området står det ei fin selje som er blitt styvet.

2.5.2 Søndre Haugplass

Figur 14: Området Søndre Haugplass med delområder. Gårdskart.no 2023.

Søndre Haugplass gbnr 53/14 er fordelt på 4 delområder: Langløkka, Myra, Fjøshaugen/Stullen og skrinng eng/Veidala se figur 14.

Setra ligger midt i området og flere av bygningene står fortsatt slik de gjorde da setringen opphørte i 1977. Innenfor Søndre Haugplass forekommer slåttemark D01 med NiN- grunntypene T32-C-8 sterkt kalkrik eng med klart hevdpreg. I enkelte områder veksler det mellom T32-C-8 og T32-C-20 svakt kalkrik eng med klart hevdpreg.

Området får verdi A- svært viktig innenfor eiendommen.

2.5.2.1 Langløkka -område 1

Område ligger sør for fritidseiendommene gbnr 53/72 og 53/29.

Dette er en fin og åpen løkke hvor det nå har vært slått i 4 år. Figur 15 viser slått på Langløkka i 2022. Under befaringen ble det registrert spesielt mye marianøkleblom og solblom innenfor løkka.

Figur 15: Slått på Langløkka i 2022. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

2.5.2.2 Myr/slåttemark område 2

Nordøst for Flogelands låve var det et fuktigere parti som var preget av noe fukt-myrplanter. Området har tidligere vært grøftet, se figur 16. Bilde i figur 6 er tatt på myra ved Søndre Haugplass mot Haugplass. Tidligere var dette en sammenhengende slåttemyr fra låven til Hallvard til låven hos Arnfinn. I dag er halve myra hos Arnfinn i hevd, mens det på Søndre Haugplass bare er denne mindre delen som er åpen.

Under befaringen 7.10 ble det funnet arter som blåtopp, mjøduert, myrfiol, stri kråkefot, torvull m.m. I tillegg ble det registrert bjørnekam, engsyre, finnskjegg, marianøkleblom, solblom, tveskjeggveronika. Området var noe fuktig, men det var vanskelig under befaringen å finne mange fuktrevende arter. Området skiller seg likevel ut i forhold til slåttemarka og registreres som V9- C- 3 kalkrik seminaturalig myr eller V9 – C-2 intermedier seminaturalig myr med betydelig endringsgjeld 7GR-EG -3. Betydelig endringsgjeld innebærer en betydelig endring av artssammensetningen.

Figur 16: Grøftet myr på Søndre Haugplass. Foto: Elin Blütecher 2022.

2.5.2.3 Fjøshaug og Stullen område 3 og 4

På området rundt og ved fjøshaugen figur 4 og 16, ble det også registrert mye solblom som ellers i skjøtselsområdet. Av andre arter ble det registrert enghumleblom, flekkgrisøre, føllblom, harerug, krypsleie og nyresleie.

Figur 17: Bente Tveita raker høy på fjøsløkka. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

2.5.2.4 Område 5 Skrinn eng bak utedo og kant på oppsiden av setervei – Veidala

Området er grunnlendt og bærer preg av flere skogsarter, figur 19. Sammen med røsslyng og tyttebær er det også mye solblom.

På oppsiden av seterveien figur 18 var det mer artsrikt og det ble registrert flere tyngdepunkts arter.

Figur 18: Blomstring av solblom og prestekrage utenfor Stullen ved Veidala. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

Figur 19: Skrinn eng og Søndre Haugplass. Foto: Elin Blütecher 2022.

Område som er merket A i kartutsnittet figur 14 skal forbli og ikke skjottes med hogst eller lignende.

2.5.3 Karlshaug

Figur 20: Området Karlshaug. Gårdskart.no 2023.

Karlshaug gbnr 53/28, figur 20 inneholder alle tyngdepunktartene og skilleartene. Kirsten Myhr har registrert og samlet registreringer i en rik artsliste. Artene er vist til i vedlegg 2. På Karlshaug finner vi mye solblom. Men her er det også registrert mye søstermarihånd om våren. Området har en klar A- verdi og innenfor delområdet forekommer slåttemark DO1 med NiN – grunntypene T32 – C-8 sterkt kalkrik eng med klart hevdpreg.

2.6 Evaluering/vurdering av skjøtselen

OPPSUMMERENDE VURDERING	I HØY GRAD	I MIDDELS GRAD	I LITEN GRAD
Restaurerings- og skjøtselstiltakene gjennomført de seinere årene har vært tilfredsstillende for å oppnå målene i denne skjøtselsplanen	X		
Bør skjøtselen endres for neste skjøtselsplanperiode (neste 5 år)? [konkrete endringer beskrives mer detaljert under tiltak i 2.8., 2.9. og 2.10]			X
Er det realistisk at lokaliteten holdes i hevd de neste 5 åra?	X		

2.7 Mål for verdifull slåttemark

<p>HOVEDMÅL FOR LOKALITETENE:</p> <p>Hovedmålet for de artsrike slåttemarks lokalitetene på Raje generelt og for dette skjøtselsplassområdet spesielt er å utvikle og ivareta det kulturavhengige artsmangfoldet videre slik at artene øker både innenfor den avgrensede slåttemarka, samt sprer seg til tilgrensende engareal. For å oppnå dette målet må en fortsette med årlig sen slått med etterfølgende høstbeite. Den varierte vegetasjonen fra fuktige til tørrere områder i slåttemarka bør ivaretas og utvides.</p>
<p>EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER:</p> <p>Den flotte vårblomstringen på Søndre Haugplass og Karlshaug med søstermarihånd og marianøkleblom, og den rike sommerblomstringa med solblom, bakkesøte, hjertegras og flekkgrisøre må ivaretas og utvikles. Under vårblomstring må arealet ikke beites, men seinsommerbeite etter slåtten er bra.</p> <p>Restaureringsarealet ved Solhaug bør ha som mål at arealene på sikt skal få mer kulturmarks preg og større forekomst av urter og lave gras.</p> <p>På Karlshaug bør det være delmål om å fjerne store tre, og tynne ut. Bak hytten til søsteren til Kirsten er det sterile solblomrosetter, ved fjerning av graner langs gjerde vil det komme til mer lys.</p> <p>Foran hytte [til søsteren til Kirsten] og på deler av tørreng ved seterhua på Søre Haugplass bør det slås annethvert år.</p> <p>Slåtten på arealene gjennomføres med tohjuls slåmaskin, noe som er tidkrevende. Da terrenget er bratt med stein og stubber har slått med tohjuls slåmaskinen vært svært krevende. Det har derfor vært viktig å ikke gape over for mye, men sette tilbake slåttemarken gradvis.</p>
<p>TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:</p> <p>Øke forekomstene av søstermarihånd, solblom og andre tyngdepunktarter for intermediær til kalkrik semi-naturlig eng.</p>

2.8 Restaureringstiltak (engangstiltak eller tiltak som gjennomføres over en avgrenset periode)

RESTAURERINGSTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Fjerne gran langs gjerde ved Myrglimt se figur ...	2023 og årlig til lysforholdene er bedre		
Restaureringsslått på areal til Sørby, se figur 3. Område 1 på Solhaug var ryddet noe med hogst samt rydding av kvist og kvistene lagt i haug. Det er en fordel slik det er gjort med faste brannpunkt for brenning. Rydding bør fortsette etterfulgt av restaureringsslått. Området Solhaug har stort potensiale.	2023		
Tynne og fjerne store tre på Karlshaug, da spesielt i grense mot Flogeland, ned mot vannet. Da vi gjennomførte befaringen så vi at det bak hytten til Kirsten mot søsters eiendom, «Myrglimt» var flere sterile solblomrosetter, men lite lys. Det kan med fordel ryddes i dette området gjennom fjerning av graner langs gjerde samt generell tynning.	Fra 2023		
På Søndre Haugplass sør for Langløkka og ned mot Stullen bør det slås innimellom graner i vest.	Fra 2023		

2.9 Skjøtselstiltak (tiltak som gjentas årlig)

2.9.1 Slått

SLÅTTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Slåtten skal gjennomføres etter at de fleste plantene i enga har blomstret av og satt frø (ca. de siste dagene i juli til ut i august).	Årlig		
Etter slått bør gresset bakketørke i 2-4 dager avhengig av været, slik at frøene til engartene spres. Høyet skal så rakes sammen og kjøres vekk.	Årlig		
Det er gunstig om mindre områder med arter som fortsatt blomstrer under slått settes igjen til insektene. Dette kan slås senere, eller beites av dyra.	Årlig		

Generelt gjelder for skjøtselsslått (for forklaring se veiledningshefte):

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten lett traktor med slåmaskin, tohjulsslåmaskin eller ljà, avhengig av bratthet. Kantklipper med kan også benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner.
- Ikke bruk tunge maskiner, spesielt i de fuktige partiene, som kan påføre komprimering av jorda og kjøreskader.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller store mengder bløt husdyrgjødsel (se veileder).

2.9.2 Beiting

BEITILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Slåttemarka bør beites godt utover høsten for å hindre daugras	Årlig		
Slåttemarka må ikke beites før slåtten i juli/august.	Årlig		
Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil i utveksling av frø og gener mellom ulike arealer. Når slåtten er gjennomført i slutten av juli/august og høy fjernet, kan porter åpnes og beitedyra slippes inn i slåttemarka.	Årlig		

Generelt gjelder for beiting i slåttemark (for forklaring se veiledningshefte):

- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller store mengder bløt husdyrgjødsel (se veileder).
- Beiting er positivt for slåttemarka, og har vært tradisjon mange steder.
- Høstbeiting hindrer opphopning av daugras (som gir grønningsligning) og letter spiringen neste vår.
- Beiting gir tråkkspor som frøplanter kan spire i.
- Hvis arealet vårbeites, blir slåtten seinere (da blomstring/frøsetting kommer seinere i gang)
- Unngå tilleggsføring inne på slåttemarka.
- Sett alltid dyrevelferden og førtilgangen i høysetet.
- Tunge storferaser bør ikke beite slåttemark (pga. tråkkskader).
- Slåttemark med rik vårblostring (f.eks. med tidligblomstrende orkideer og marinøkler) bør ikke beites.
- Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil gi utveksling av frø og gener mellom ulike arealer.

- Slåttemark med rik vårblostring (f.eks. med tidligblomstrende orkideer og marinøkler) bør ikke beites.
- Isådde, fulldyrka kulturrenger bør ikke beites sammen med slåttemarka. Dette for å hindre spredning av uønska arter inn i slåttemarka.

2.9.3 Andre aktuelle skjøtselstiltak

TILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Vedlikehold av gjerder	Ved behov		

2.10 Oppfølging av skjøtelsesplanen

<p>NESTE REVIDERING/EVALUERES ÅR:</p> <p>Skjøtelsesplanen bør revideres innen 5-7 år, dvs 2028-2030</p>
<p>BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER:</p>
<p>GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK SOM ER FINANSIERT DE SISTE 5 ÅRA:</p>
<p>PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPANEN:</p> <p>Arnfinn Tveita, Niri Tveita, Kirsten Myhr, Hallvard Flogeland og Rolf Sørby.</p>

2.11 Bilder fra lokaliteten

Figur 21: Hogst i Veidala i 2020, traktor står på vei. Foto: Arnfinn Tveita 2020.

Figur 21: Raking og bortkjøring med silosvans på Langløkka i 2020. Foto: Arnfinn Tveita 2020.

Figur 22: Slått på Langløgka i 2021. Foto: Arnfinn Tveita 2020.

Figur 23: Magnus og Bente Tveita kjører høy på Langløgka. Foto: Arnfinn Tveita 2021.

Figur 24: Bente Tveita laster opp høy på Stullen. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

Figur 25: Restslått på myra I 2021. Foto: Arnfinn Tveita 2021.

Figur 26: Sen slått i Veidala 2022. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

Figur 27: Solblomstring ved Fjøshaugen hos Halvor Flogland. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

Figur 28: Blomstring av solblom på Stullen. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

Figur 29: Blomstring på Solhaug, Rolf sin hytte i bakgrunnen. Foto: Arnfinn Tveita 2022.

Figur 30: Speidere på skjøtselsdugnad på Karlshaug I 2015. Foto: Kirsten Myhr 2015.

Figur 31: Slåtten i gang på Karlshaug 30.07.2021. Foto: Kirsten Myhr 2021.

Figur 32: Alle i farta under slått på Karlshaug. Foto: Kirsten Myhr 2021.

Figur 33: Kirsten i solblomenga 8.juli 2021. Foto: Ellen Svalheim 2021.

Figur 34: Skogmarihånd på Karlshaug i solblomenga. Foto: Ellen Svalheim 2021.

Figur 35: Blomstring av solblom sør for Søndre Haugplass. Foto: Kirsten Myhr 2022.

Vedlegg

Lokalitetsbeskrivelse i Naturbase

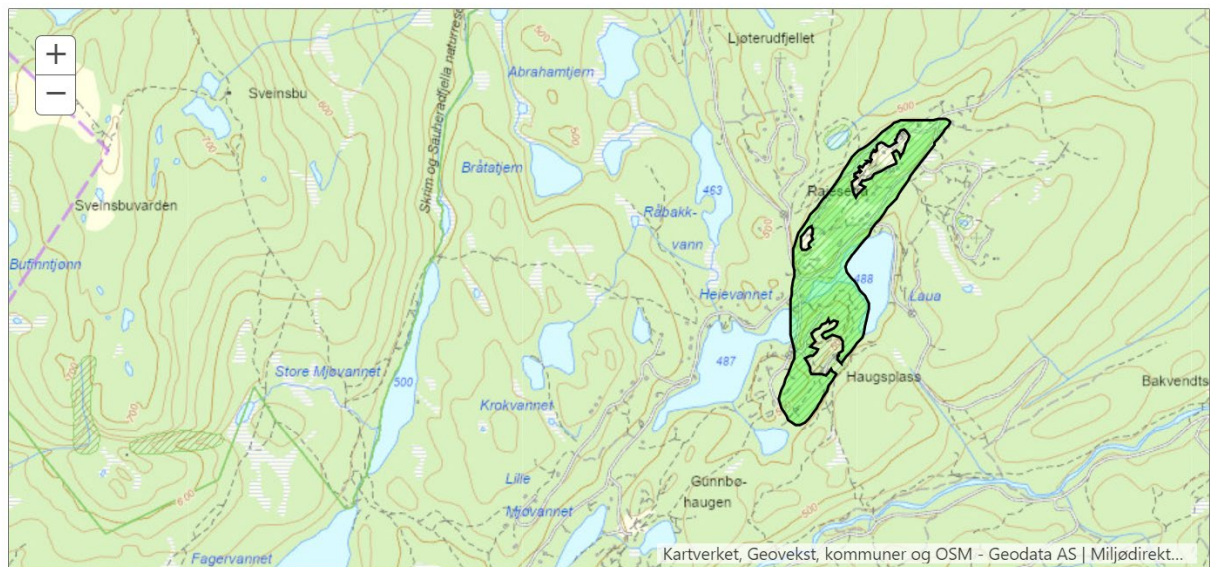
Naturtyper

Utskriftsdato: 14.03.2023

Rajesetrene

ID	BN00039075
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	16.08.2006
Hevdstatus	-
Forvaltningsplan	Nei
Forvaltningsavtale	Nei
Forvaltningsavtale Inngått	-
Verdi begrunnelse	På grunn av den botanisk interessante floraen, og spesielt forekomsten av søstermarihand, vurderes området til å være viktig for biologisk mangfold i Kongsberg.
Innledning	Rajesetrene ligger i forholdsvis flatt skogsterreng nordvest for Skrim-massivet. Raje består av flere setre, i sørvest ligger Haugplassetrene. Berggrunn i området består av kalk. Sau beiter i området i dag. De gamle setervollene består i hovedsak av relativt rike tørrenger og fuktenger
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	I tørrengene er det mange steder notert søstermarihand og marianøkleblom i tillegg til arter som harerug, storblåfjær, flekkgriseøre, dunkjempe og gjeldarve. Innslag av den hensynskrevende arten søstermarihand er svært sjeldent i fylket. Veirublomst, sandarve og vanlig marinøkkel er også funnet i tørrenger. Ellers er det funnet stortveblad, piggstarr og tannrot. En skjøtselsplan for området er under fremstilling.

Påvirkning	-
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Areal fra kartobjekt (daa)	264,2
Kommuner	3006 (Kongsberg)
Kilder	Engelstad, B. 1996. Områder i Kongsberg kommune med stort artsmangfold av planter. Notat. Fylkesmannen i Buskerud 1999. Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Buskerud. Rapport nr. 5 - 1999 Engelstad, B. 2001. Eriksen, J. E. 2001.

Verdifulle kulturlandskap

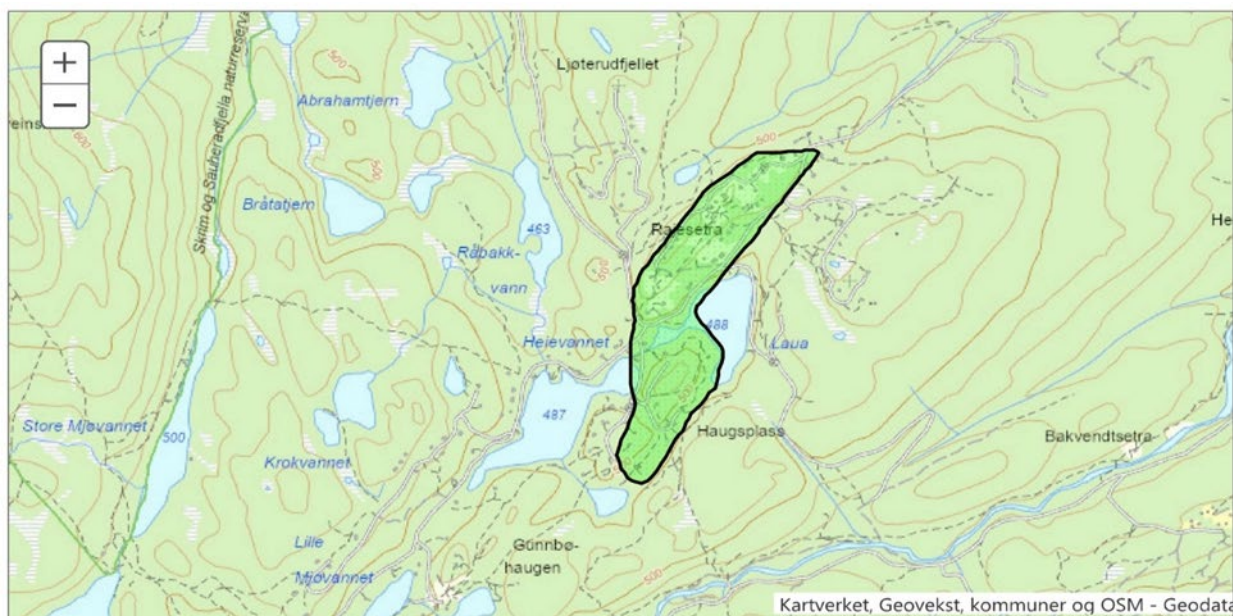
Verdifulle kulturlandskap

Utskriftsdato: 08.03.2023

Rajesetrene

ID	KF00000716
Kulturminneverdi	Ikke registrert
Biologisk mangfold verdi	Ikke registrert
Verdi	-
Bruksgrad	-
Registreringsdato	-
Beskrivelse	<p>Innledning: Flatt skogsterreng nordvest for Skrim-massivet, der flere setre er samlet på 500 moh. og noen på omtrent 100 moh. Det er et stort antall hytter i området. Berggrunnen består for det meste av kalkfjell som gir en rik flora.</p> <p>Artsmangfold: Enkelte hytter og setervoller er inngjerda, og her er det stort innslag av arter som skogstorknebb, hundekjeks, syre og engsoleie. Dette er arter som kommer opp er beite eller slått har opphørt. Søstermarihånd, også kalt "rajeorkide" er et viktig innslag i floraen.</p> <p>Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemark i hele området på de gamle setervollene. Sauebeite. Gjengroing flere steder. Deler av engene kan ha blitt slått. Ellers bartreplanting.</p> <p>Verdibegrunnelse: Lite representativt artsutvalg. Innslag av veirublom og søstermarihånd er med på å gi området svært høy botanisk verdi (****). Haugplassetra har et helhetlig bygningsmiljø og godt bevarte enkeltbygninger. Raje er sterkt preget av nye hytter. Dette er en interessant historisk utvikling, men bidrar til at området er kulturlandskapsmessig mindre verdifullt. Området har lav/middels kulturhistorisk verdi (*(*)). Samlet sett har området lokal verdi i kulturlandskapsammenheng.</p>
Beskrivelse beliggenhet	-
Beskrivelse tilstand	-
Beskrivelse naturtyper	-
Beskrivelse kulturhistorie	-
Areal fra kartobjekt (daa)	307,1
Nøyaktighetsklasse	-
Kommuner	Kongsberg (3006)

Spesiell forvaltningsstatus

Registrerte karplanter

Tabell 1: Registrerte karplanter på Raje

Norsk navn	Latinsk navn	Kartlegger	År registrert	Re-kartlagt/år
Bakkesøte	<i>Gentianella campestris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Ballblom	<i>Trollius europaeus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Beitesveve	<i>Hieracium vulatum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Bekkeblom	<i>Caltha palustris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Bjørnekam	<i>Blechnum spicant</i>	Steinar Stueflotten Kirsten Myhr /NIBIO	2012	2022
Bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Blokkebær	<i>Vaccinium uliginosum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/NIBIO	2012	2022
Blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr /NIBIO	2012	2022
Blåknapp	<i>Succisa pratensis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr /NIBIO	2012	2022
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>	Steinar Stueflotten Kirsten Myhr /NIBIO	2012	2022
Blåtopp	<i>Molinia caerulea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr /NIBIO	2012	2022
Blåveis	<i>Hepatica nobilis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr /NIBIO	2012	2022

Breimyrrull	<i>Erophorum latifolium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Brudespore	<i>Gymnadenia conopsea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	2014
Bråtestarr	<i>Carex pilulifera</i> L.	Steinar Stueflotten hos Kirsten	2012	
Bukkeblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Bustnype	<i>Rosa mollis</i> Sm.	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Dunbjørk	<i>Betula pubescens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Dunkjempe	<i>Plantago media</i>	NIBIO	2022	
Duskmyrrull	<i>Erioporum angustifolium</i> Honck.	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Dvergjamne	<i>Selaginella selaginoides</i> (L.)	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Dyrstarr	<i>Carex limosa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Einer	<i>Juniperus communis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Einstape	<i>Pteridium aquilinum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Engfiol	<i>Viola canina</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/NIBIO	2012	2022
Engfrytle	<i>Luzula multiflora multiflora</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Enghumleblom	<i>Geum rivale</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022

Engkvein	<i>Agrostis capillares</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Engrapp	<i>Poa pratensis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Engsmelle	<i>Silene vulgaris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Engsoleie	<i>Ranunculus acris acris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Engsyre	<i>Rumex acetosa acetosa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Engtjæreblom	<i>Viscaria vulgaris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Fingerstarr	<i>Carex digitata L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012/2013	
Finnskjegg	<i>Nardus stricta</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Firblad	<i>Paris quadrifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Fjellmarikåpe	<i>Alchemilla aplina</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Fjelltimotei	<i>Phleum alpinum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Flaskestarr	<i>Carex rostrata</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Flekkgrisøre	<i>Hypochaeris maculata</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Flekkmarihand	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Kristina Bjureke	2013	2022

Flotgras	<i>Sparanium angustifolium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i> <i>Wallr.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Frynsestarr	<i>Carex paupercula Michx.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Fugletelg	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Furu	<i>Pinus sylvestris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Følblom	<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Geitrams	<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Gjøksyre	<i>Oxalis acetosella</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Glattmarikåpe	<i>Alchemilla glabra</i> <i>Neygenf.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Gran	<i>Picea abies</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Groblad	<i>Plantago major</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Grov nattfiol	<i>Platanthera chlorantha</i>	Kirsten Myhr/Kristina Bjureke	2014	

Grønnstarr	<i>Carex demissa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Gråor	<i>Alnus incana</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Gråstarr	<i>Carex canescens L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr NIBIO	2012	2022
Gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Gulldusk	<i>Lysimalchia thyrsoiflora</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Gulstarr	<i>Carex flava</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hagerabarbra	<i>Rhwm rhabarbarum L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hagerips	<i>Ribes rubrum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Harerug	<i>Bistorta vivipara</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Hengeaks	<i>Melica nutans</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hengeving	<i>Phegoteris connectilis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hjertegras	<i>Briza media</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/NIBIO	2012	2022
Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022

Hundekvein	<i>Agrostis canina</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Hvitlyng	<i>Andromeda polifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hvitmaure	<i>Galium boreale</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr NIBIO	2012	2022
Hvitsoleie	<i>Ranunculus platanifolius</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Hårfrytle	<i>Luzula pilosa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Hårsveve	<i>Pilosella officinarum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Jonsokkoll	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Jåblom	<i>Parnassia palustris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Kantnøkkelrose	<i>Nymphaea candida</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Karve	<i>Carum carvi</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012 og 2014	
Kattefot	<i>Antennaria dioica</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Kjerteløyentrøst	<i>Euphrasia stricta</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	

Kjøtttype	<i>Rosa dumalis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Klubbstarr	<i>Carex buxbaumii</i> Wahlenb.	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Knegras	<i>Danthonia decumbens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Knollerteknapp	<i>Lathyrus linifolius</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	Kirsten Myhr	2013	
Kornstarr	<i>Carex panicea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Kranskonvall	<i>Polygonatum verticillatum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Krattmjølke	<i>Epilobium montanum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Krekling	<i>Empetrum nigrum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Krypvier	<i>Salix repens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Kvassdå	<i>Galeopsis tetrahit</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Kveke	<i>Elymus repens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Lappvier	<i>Salix lapponum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr		
Legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Lifiol	<i>Viola canina montana</i>	NIBIO	2022	
Liljekonvall	<i>Convalla majalis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Lundrapp	<i>Poa nemoralis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	

Maiblom	<i>Maianthemum bifolium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Maigull	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Mannasøtgras	<i>Glyceria fluitans</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Marianøkleblom	<i>Primula veris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Marinøkkel	<i>Botrychium lunaria</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>	NIBIO	2022	
Markrapp	<i>Poa trivialis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Mjørdurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	
Molte	<i>Rubus chamemorus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Myrhatt	<i>Comarum palustre</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Myk katterfot	<i>Lycopodium clavatum</i>	NIBIO		2022
Myrklegg	<i>Pedicularis palustris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Myrfiol	<i>Viola palustris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Myrmaure	<i>Galium palustre</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Myrmjølke	<i>Epilobium palustre L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Myrsauløk	<i>Triglochin palustris L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Nikkevintergrønn	<i>Orthilia secunda</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Nyresildre	<i>Saxifraga granulata</i>	NIBIO	2022	
Nyresoleie	<i>Ranunculus auricomus agg.</i>	NIBIO	2022	

Olavsstake	<i>Moneses uniflora</i>	Kirsten Myhr	2013	
Ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Osp	<i>Populus tremula</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Perlevintergrønn	<i>Pyrola minor</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Rogn	<i>Sorbus aucuparia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Rundsoldogg	<i>Drosera rotundifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Ryllsiv	<i>Juncus articulatus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Rød jonsokblom	<i>Silene dioica</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Røsslyng	<i>Calluna vulgaris</i>	NIBIO		
Sauetelg	<i>Dryopteris expansa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Selje	<i>Salix caprea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/NIBIO	2012	2022
Seterstarr	<i>Carex brunnescens</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	

Sivblom	<i>Scheuchzeria palustris L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogburkne	<i>Athyrium filix - femina</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogfiol	<i>Viola riviniana</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Skoggråurt	<i>Omalotheca sylvatica</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogkløver	<i>Trifolium medium</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Skogmarihand	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogrørkvein	<i>Calamagrostis phragmitoides Hartm.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogsnelle	<i>Equisetum sylvaticum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogstjerne	<i>Trientalis europaea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Skogvikke	<i>Vicia sylvatica</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Skrubbær	<i>Cornus suecica</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Slirestarr	<i>Carex vaginata Tausch</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Slåttestarr	<i>Carex nigra</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Smalkjempe	<i>Plantago lanceolata</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr NIBIO	2012	2022
Smalsoldogg	<i>Drosera longifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	

Smyle	<i>Avenella flexuosa (L)</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Småbergknapp	<i>Sedum annum L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Småblærerot	<i>Utricularia minor L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Småengkall	<i>Rhinanthus minor</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Småmarimjelle	<i>Melampyrum sylvaticum L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Småsmelle	<i>Atocion rupestre (L.)</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Småsyre	<i>Rumex acetosella L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Småtveblad	<i>Neottia cordata</i>	Kirsten Myhr	2014	
Snauveronika	<i>Veronica serpyllifolia subsp. serpyllifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Solblom	<i>Arnica montana</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Stemorsblomst	<i>Viola tricolor</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Stjernestarr	<i>Carex echinata</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Storblåfjær	<i>Polygala vulgaris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Stormarimjelle	<i>Melampyrum prtanese L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Stornesle	<i>Urtica dioica L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Stor tranebær	<i>Oxycoccus palustris Pers.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Stortveblad	<i>Neottia ovata (L.)</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	

Stri kråkefot	<i>Lycopodium annotinum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Sumphaukeskjegg	<i>Crepis paludosa (L)</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Sumpkarse	<i>Cardamine dentata Schult.</i>	Kirsten Myhr	2015	
Sumpmaure	<i>Galium uliginosum L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Svartvier	<i>Salix myrsinifolia Salisb.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Sveltstarr	<i>Carex pauciflora Lightf.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Sæbustarr	<i>Carex dioica L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa cespitosa</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Søstermarihand	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Taggbregne	<i>Polystichum lonchitis (L.)</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Teiebær	<i>Rubus saxatilis L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Tettegras	<i>Pinguicula vulgaris</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Timotei	<i>Phleum pratense</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	20122	2022
Torvull	<i>Eriophorum vaginatum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022

Trollbær	<i>Actaea spicata L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Trådsiv	<i>Juncus filiformis L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Trådstarr	<i>Carex lasiocarpa Ehrh.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tunrapp	<i>Poa annua</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tunsmåarve	<i>Sagina procumbens L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Turt	<i>Cierbita alpina</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr NIBIO	20122	2022
Tyrihjel	<i>Aconitum septentrionale</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tysbast	<i>Daphne mezereum L.</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tysk mure	<i>Potentilla thuringiaca</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ Nibio	2012	2022
Ugrasløvetann	<i>Ruderalia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012, 2014	
Vanlig tjønnaks	<i>Potamogeton natans</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Vendelrot	<i>Valeriana sambucifolia</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr/ NIBIO	2012	2022
Vill lin	<i>Linum catharticum L.</i>	Kirsten Myhr	2015	
Villrips	<i>Ripes spicatum</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Vårerteknapp	<i>Lathyrus vernus</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	

Vårpengeurt	<i>Noccaea caerulea</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Ørevier	<i>Salix aurita</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Åkerforglemmegei	<i>Myosotis arvensis</i>	Steinar Stueflotten/ Kirsten Myhr	2012	
Åkerstemorsblom	<i>Viola arvensis</i>	Kirsten Myhr	2014	

Tiltakslogg, grunneiers notater

[Her er det plass for grunneier å føre inn sine egne notater som gjelder gjennomføring av tiltakene. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres. Husk å sett av nok plass/flere sider for dette.]

AREAL/DELOMRÅDE :	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK/ TIMER	ÅR
		[mnd./ dato/uke]		

Overvåkning, log

[I enkelte tilfelle kan f. eks grunneier/bruker ha interesse av/artskunnskap nok til å telle opp enkeltindivider av særskilte planter innen et avgrensa fast, område på noen få m² hver sesong. Dette kan være verdifull artsinfo å legge til rette for. Å fylle ut en slik tabell kan da være et (overvåknings)iltak som nevnes under 2.9.3:]

POSISJON/FELT:	ART	DATO	ANTALL INDIVIDER	ÅR

Litteraturreferanse

Bele, B., Norderhaug, A. & Svalheim, E. Bondens kulturmarksflora for Østlandet . NIBIO 2011.

Næss, G. Seterdrift i Sandsvør. Forlaget for historie, Langs Lågen. 1992.

Svalheim, E. & Moen, V.S. Solblom *Arnica montana* i 2020 og 2021 på Raje, Kongsberg kommune.
Opptelling på Haugplassen, Karlshaug og søndre Haugplass. NIBIO rapport Vol. 8 nr.68 2022.

Svalheim, E. & Sickel, H. Frøspredning av naturengplanter i utmark gjennom historisk ferdsel og bruk
– Som grunnlag for bevisst bruk av lokalt og regionalt frømateriale i dag. NIBIO rapport Vol. 3,
nr. 155. 2017.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter.